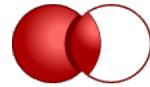

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU BUDŽETA-PRORAČUNA FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 221632, www saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR: 022-07,012-07/03

**IZVJEŠĆE
O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
NA DAN 31.12.2002. GODINE**

OPĆINA POSUŠJE

Sarajevo, prosinac/decembar 2003. godine

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU BUDŽETA-PRORAČUNA FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 221632, www.saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**NAČELNIK OPĆINE
PREDSJEDAVAJUĆI OPĆINSKOG VIJEĆA**

IZVJEŠĆE REVIZORA

Obavili smo reviziju finansijskih izvješća **Općine Posušje**, na dan 31.12.2002. godine. Za ova izvješća, odgovoran je menadžment Općine Posušje. Naša odgovornost svodi se na **izražavanje mišljenja** o tim finansijskim izvješćima na temelju provedene revizije.

Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji budžeta/proračuna FBiH ("Službene novine FBiH", br. 48/99) i INTOSAI međunarodnim revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju planiranje i obavljanje revizije, tako da revizija pruži razumno uvjerenje o tome, ima li u finansijskim izvješćima značajnih pogrešaka, kao i jesu li finansijske transakcije izvršene sukladno zakonskim propisima. Revizija je uključila ispitivanja, testiranje i prikupljanje dokaza koji potkrepljuju iznose i objave u finansijskim izvješćima. Revizija je također obuhvatila ocjenu primjenjenih računovodstvenih načela, vrednovanje sveukupne prezentacije finansijskih izvješća kao i ocjenu primjene propisa. Vjerujemo da je provedena revizija pouzdana osnova za izražavanje našeg mišljenja.

S obzirom da prvi put provodimo reviziju finansijskih izvješća Općine Posušje, ne iskazujemo mišljenje o početnim stanjima 01.01.2002. godine sukladno revizijskom standardu 510.

Po našem mišljenju, finansijska izvješća ne daju istinit i fer pregled finansijskog stanja Općine Posušje na dan 31.12.2002. god, iz slijedećih razloga:

- sustav internih kontrola ne funkcioniра kroz sve aktivnosti Općine Posušje, a što je rezultat nepostojanja Pravilnika o unutarnjoj organizaciji općinskih službi i sistematizaciji radnih mjeseta, te drugih općih akata za koje obveza proizlazi iz Zakona i Statuta Općine Posušje,
- obračun i isplata plaća nije izvršen sukladno Zakonu o radnim odnosima i plaćama službenika tijela uprave u Županiji Zapadno-Hercegovačkoj,
- isplata poreza i doprinosa na plaće nije izvršena istovremeno uz isplatu plaća, što nije sukladno Zakonu o porezu na plaću i Zakonu o doprinosima,
- nije izvršeno usklađivanje stanja sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom (inventurom), na dan 31.12.2002. godine, sukladno Zakonu o računovodstvu i čl. 73, 74. i 75. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH,

- nedosljedna primjena Zakona o proračunima u FBiH, Zakona o izvršavanju proračuna u FBiH za 2002. godine i Zakona o izvršavanju proračuna Županije Zapadno-Hercegovačke za 2002. godinu, što je za posljedicu imalo prekoračenje rashoda po pojedinim pozicijama,
- neporezni prihodi nisu u cijelosti ostvareni sukladno propisima koji ih reguliraju i dio neporeznih prihoda nije utrošen sukladno zakonski definiranoj namjeni (Zakon o građevinskom zemljištu),
- nije dosljedno primjenjivana Uredba o postupku nabavke roba, uslugama i ustupanju radova,
- isplate preko blagajne vršene su bez pouzdane i vjerodostojne dokumentacije.

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl.oec.

Generalni revizor

---

mr.sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA na dan 31.prosinca 2002. godine

1. UVOD

Na osnovu ovlaštenja, a sukladno čl.10 Zakona o reviziji proračuna/budžeta u FBiH i Međunarodnim revizijskim standardima – INTOSAI («Sl. nov. FBiH» br. 6/01), obavljena je revizija finansijskih izvješća Općine Posušje. **Ured za reviziju prvi put provodi reviziju finansijskih izvješća Općine Posušje za godinu koja je završila na dan 31.12.2002. godine u cijelini, ali bez revizije početnih stanja. Zbog toga početna stanja za 2002. godinu uzimamo sa rezervom.**

Reviziju finansijskih izvješća na dan 31.12.2002. god. obavili su revizori Ureda za reviziju FBiH:

- Dubravka Snježana Barbarić, dipl. oec.
- Maida Karić dipl.oec.

Revizija je, obavljena u periodu od 15.12.2003. – 15.01.2004. godine, u prostorijama Općine Posušje, u prisustvu ovlaštenih predstavnika Općine i korektnu suradnju svih odgovornih osoba.

2. OPĆI DIO

Općina Posušje, kao jedinica lokalne samouprave, određena je Zakonom o osnovama lokalne samouprave, Zakonom o federalnim jedinicama i Statutom Općine Posušje. Općina Posušje ima svojstvo pravne osobe i u okviru samoupravnog djelokruga obavlja poslove propisane Statutom i druge poslove koji su joj preneseni u nadležnost, sukladno Zakonu. Organi vlasti u Općini su Općinsko vijeće kao predstavničko tijelo koje broji 21 vijećnika i Općinski načelnik kao nositelj izvršne vlasti.

Odluka o osnivanju općinskih službi za upravu Općine Posušje je donesena 22.01.1998. godine, i ovom Odlukom osnovane su općinske službe za upravu, utvrđena njihova nadležnost, rukovođenje i druga pitanja u svezi njihove organizacije i funkcioniranja. Navedenom Odlukom Općina Posušje ima slijedeće općinske službe:

- Općinska služba za opću upravu i financije,
- Općinska služba za gospodarstvo, obnovu i razvitak,
- Općinska služba za društvene djelatnosti,
- Općinska služba za zaštitu vojnih invalida i obitelji poginulih i nestalih hrvatskih branitelja,
- Općinska služba za graditeljstvo i prostorno uređenje,
- Općinska služba za katastar, geodetske i imovinsko pravne poslove.

Čl.42. Statuta i čl.10. Odluke o osnivanju općinskih službi regulirano je da se unutarnja organizacija općinskih službi uređuje Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji općinskih službi, koji donosi općinski načelnik, uz saglasnost Općinskog vijeća. Čl.12. Odluke, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu Odluke, trebali su se donijeti Pravilnici o unutarnjoj organizaciji općinskih službi.

Timu za reviziju nije prezentiran Pravilnik o unutarnjoj organizaciji općinskih službi i sistematizaciji radnih mjesto, uz usmeno obrazloženje da Pravilnik nikad nije ni donesen. Prezentiran je Pravilnik o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta iz 1990. godine, koji nije u primjeni.

Na dan 31.12.2002. godine u općinskim službama bilo je uposleno 78 djelatnika.

Općina Posušje smještena je u zgradu oko čijeg vlasništva se vodi sudski spor, a koja se nalazi u ul. Fra Grge Martića bb, u Posušju.

3. CILJ REVIZIJE

- Cilj revizije finansijskih izvješća Općine Posušje je, da se Timu za reviziju omogući, da stvori realnu osnovu i izrazi mišljenje o točnosti i korektnosti godišnjih finansijskih izvješća, odnosno sadrže li finansijska izvješća značajne materijalne greške.
- Cilj revizije je i provjeriti primjenu zakonskih propisa. Sistemom uzorka utvrdit će se osnovanost i dokumentiranost trošenja proračunskih sredstava i jesu li poduzete sve mjere za planiranje, osiguranje, ubiranja i evidentiranje prihoda.
- Cilj revizije je i provjera sustava internih kontrola, odnosno postoji li odgovarajući nadzor u upravljanju javnim sredstvima i koliko je sustav internih kontrola efikasan da spriječi ili otkloni greške.
- Cilj revizije je i kontrola računovodstvenog sustava, odnosno jesu li računovodstvene transakcije izvršene sukladno zakonskim propisima, postoji li adekvatna računovodstvena dokumentacija, te pružaju li finansijska izvješća kompletne i pouzdane informacije o rezultatima finansijskih operacija kao i sustavni pregled imovine, obveza i izvora sredstava na određeni dan.
- **Revizija, međutim, uključuje i davanje preporuka za dalji rad sa posebnim naglaskom na što ekonomičnijoj uporabi imovine, zakonitom i transparentnom trošenju proračunskih sredstava, uz efikasan i neovisan rad interne kontrole i interne revizije.**

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1. Menadžment i sustav internih kontrola

Menadžment Općine Posušje nije uspostavio sustav internih kontrola u Općini, što je u najvećoj mjeri uzrokovalo neefikasnost poslovanja, slabu zaštitu imovine i nepravilno korištenje sredstava.

Ne donošenje Pravilnika o unutarnjoj organizaciji općinskih službi i sistematizaciji radnih mjesata ima za posljedicu ne razgraničenje poslova i nadležnosti između općinskih službi i između djelatnika. Tijekom 2002. godine koja je bila predmet revizije, na snazi su bili opći akti o organizaciji poslova iz 1990. godine i 1998. godine koji nisu sukladni Statutu Općine.

U Općini Posušje nije donesen Pravilnik o plaćama službenika i namještenika, tako da je i kontrola u segmentu obračuna plaća loša.

Ne donošenje Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama, imalo je odraza na pogrešno knjigovodstveno evidentiranje finansijskih transakcija. Ne postoje pisane procedure o kretanju finansijske dokumentacije između općinskih službi.

Opća konstatacija je da nepostojanje sustava internih kontrola rezultira nemogućnosti nadzora nad upravljanjem javnim sredstvima.

Preporuke:

- **Pristupiti izradi i usvajanju općih akata za koje obveza proizilazi iz Zakona i Statuta Općine,**
- **Menadžment Općine treba da uspostavi skup postupaka kojih će se pridržavati svi uposleni, te osigurati sustav redovnog internog računovodstvenog nadzora - interna kontrola, kojom bi se osigurao nadzor nad imovinom i poslovnim knjigama,**
- **U cilju bolje razmjene dokumentacije među službama, donijeti Uputstvo o kretanju finansijske dokumentacije,**
- **Menadžment Općine treba usvojiti računovodstvene politike.**

4.2. Usklađenost sa zakonskim propisima

U svom poslovanju Općina Posušje nije dosljedno provodila slijedeće zakone i propise:

- Pravilnik o plaćama službenika i namještenika nije donesen i nije usklađen sa Zakonom o radnim odnosima i plaćama službenika tjela uprave u Županiji Zapadno-Hercegovačkoj, a obračun i isplata plaća i obaveza iz plaća nisu usklađeni sa pomenutim Zakonom, Zakonom o porezu na plaću i Zakonom o doprinosima,
- Nisu postupili sukladno Zakonu o računovodstvu i čl. 73, 74. i 75. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH, jer nisu usklađivali stanje sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom,
- Nisu dosljedno provodili Zakon o proračunima/budžetima u FBiH, Zakon o izvršavanju proračuna/budžeta u FBiH za 2002. godinu i Zakon o izvršavanju proračuna Županije Zapadno-Hercegovačke za 2002. godinu, što je za posljedicu imalo prekoračenje rashoda po pojedinim pozicijama,
- Prilikom nabavke roba, usluga i ustupanja radova nije se poštovala Uredba o postupku nabavke roba, usluga i ustupanju radova,
- Nisu dosljedno primjenjivali procedure koje propisuje Zakon o građevinskom zemljištu u pogledu ostvarenja i uporabe naknada za dodjeljivanje, uređivanje i korišćenje gradskog građevinskog zemljišta.

Menadžment Općine Posušje u razgovoru sa Timom za reviziju iskazao je svoju suglasnost i spremnost, da se ovi nedostaci otklone, a sve u cilju zaštite imovine i ekonomičnijeg trošenja proračunskih sredstava.

4.3. Izvršenje proračuna

Odluka o privremenom financiranju Općine Posušje br.02-02-936/01 za period siječanj-ožujak fiskalne 2002. godine donešena je 14.12.2001.god. Proračun za 2002. godinu donesen je na osnovu Odluke br. 02-14-254/02 od 30.04.2002. godine na sjednici Općinskog vijeća. Napominjemo da se sukladno čl. 31

Zakona o proračunima/budžetima u FBiH, u slučaju da proračun nije donesen prije početka fiskalne godine, financiranje obavlja privremeno, a najduže prva tri mjeseca fiskalne godine.
Proračunom su planirani prihodi u iznosu od **2.621.800 KM**, ukupni rashodi u iznosu od **2.619.300 KM**, te rezerve u iznosu od **2.500 KM**. Planom, međutim nije predviđeno iz kojih sredstava i na koji način će se financirati deficit koji se vuče iz prijašnjih godina, a iznosi **3.565.073 KM**, što nije sukladno čl. 12 Zakona o proračunima/budžetima u FBiH.

4.3.1. Prihodi

Tabela daje prikaz planiranih i iskazanih ostvarenih prihoda Općine za 2002. godinu:

R. br.	Opis	2002. godina		Razlika (4-3)	Indeks
		Plan	Ostvareno		
1	2	3	4	5	6
	PRIHODI I PRIMICI (A+B+C)	2.621.800	2.607.810	-13.990	99,47
	A. PRIHODI OD POREZA (1+3+4+5)	1.369.400	1.320.570	-48.830	96,43
1	Porezi na dobit pojedinaca i preduzeća (=2)	81.000	76.898	-4.102	94,94
2	Porezi na dobit pojedinaca	81.000	76.898	-4.102	94,94
3	Porezi na plaće i radnu snagu	221.000	203.534	-17.466	92,10
4	Porezi na imovinu	44.000	47.332	3.332	107,57
5	Domaći porezi na dobra i usluge (6+7+8)	938.400	848.261	-90.139	90,39
6	Porezi na prodaju dobara i usluga	783.200	627.647	-155.553	80,14
7	Porezi na promet posebnih usluga	4.000	7.046	3.046	176,15
8	Ostali porezi na promet proizvoda i usluga	151.200	213.568	62.368	141,25
9	Ostali porezi	85.000	144.545	59.545	170,05
	B. NEPOREZNI PRIHODI (10+13+19)	1.023.400	1.049.125	25.725	102,51
10	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti (11+12)	360.000	604.871	244.871	168,02

11	Ostali prihodi od imovine	360.000	604.840	244.840	168,01
12	Prihod od poz. tečajnih razlika	-	16	16	-
13	Naknade, takse i prihodi od javnih usluga	655.400	424.365	-231.035	64,75
14	Administrativne takse	70.000	96.719	26.719	138,17
15	Komunalne takse	25.000	-	-25.000	-
16	Ostale proračunske naknade	165.000	34.109	-130.891	20,67
17	Posebne naknade i takse	370.000	257.092	-112.908	69,48
18	Prihodi od pružanja javnih usluga	25.400	36.445	11.045	143,48
19	Novčane kazne	8.000	19.889	11.889	248,61
C. POTPORE (GRANTOVI) (20+21)		229.000	238.115	9.115	103,98
20	Tekuće potpore iz inozemstva	4.000	-	-4.000	0,00
21	Tekuće potpore od ostalih nivoa vlasti	225.000	238.115	13.115	105,83

Prihodi i primici su planirani u iznosu od 2.621.800 KM, a ostvarenje je iskazano u iznosu od 2.607.810 KM, ili 99,47% u odnosu na plan.

Porezni prihodi ostvareni su u iznosu 1.320.570 KM, ili 96,43% u odnosu na plan. Općina nema utjecaj na ostvarenje ovih prihoda jer su osnov za njihovu naplatu zakonski propisi na federalnom i županijskom nivou, te stoga ovoj vrsti prihoda nismo poklanjali veći značaj. Porezna uprava FBiH kontrolira ovu vrstu prihoda. Tim za reviziju je samo konstatirao da se iznos ovih prihoda prikazan na obrascu B2 slaže sa prikazanim prihodima u financijskim izvješćima.

Neporezni prihodi, koje Općina Posušje, između ostalog, ostvaruje obavljanjem poslova iz svoje nadležnosti ostvareni su u iznosu od 1.049.125 KM, ili 102,51% u odnosu na plan.

Međutim, tim za reviziju je iz razgovora sa odgovornim osobama, konstatirao da je zbog loše komunikacije među službama i ne postojanja internih kontrola u Općini, ova vrsta prihoda tijekom 2002. godine samo djelomično evidentirana u računovodstvu Općine. Stoga, postoji opravdana sumnja u točnost prikazanih ostvarenih prihoda po ovoj osnovi.

U okviru prihoda od poduzetničkih aktivnosti iskazani su prihodi od imovine, a koji se odnose na naknadu za dodjeljivanje i uređenje gradskog građevinskog zemljišta u iznosu od 329.976 KM, naknada za korištenje gradskog građevinskog zemljišta (renta) u iznosu 274.864 KM i kamate od 31 KM. Uvidom u dokumentaciju odabranu metodom uzorka, te kroz razgovor sa odgovornim osobama konstatirano je da kod ostvarivanja prihoda od dodjele gradskog građevinskog zemljišta na korištenje, postupak dodjele zemljišta tijekom 2002. godine najvećim dijelom nije izvršen sukladno Zakonu o građevinskom zemljištu. Dodjela zemljišta vršila se bez odluka općinskog vijeća, bez objavljivanja natječaja i bez izdavanja rješenja. Općinska administracija ni ostvarenje naknada po osnovu legalizacije već izgrađenih objekata nije obavljala na efikasan način, niti ih knjigovodstveno evidentira na propisan način.

Zbog neuredne evidencije i neefikasne općinske inspekcije, javne površine su se koristile bez plaćanja zakupnina. **Nadležne službe nisu pokretale postupak za naplatu nastalih dugovanja po osnovu zakupnina.** Sve upućuje na konstataciju da kod ugovaranja, evidentiranja i naplate prihoda od zakupa javnih površina tijekom 2002. godine općinska administracija načinila velike propuste. Po riječima odgovornih osoba, tek u 2003. godine počelo se sa davanjem privremenih rješenja za zakup javnih površina i počelo se raditi na usklađivanju pomoćnih evidencija u nadležnim službama sa evidencijom u knjigovodstvu Općine.

Uvidom u dokumentaciju, uočeno je da je dio sredstava ostvaren po osnovu naknada za dodjeljivanje, uređenje i korištenje građevinskog zemljišta, utrošen za održavanje komunalne infrastrukture na području Općine, a ostatak za podmirenje prispljelih tekućih obveza, što znači da dio ostvarenih prihoda nije utrošen u skladu sa zakonski definiranom namjenom (Zakon o građevinskom zemljištu).

Tekuće potpore od ostalih nivoa vlasti ostvarene su u iznosu 238.115 KM, ili 103,98% u odnosu na plan, a odnose se na doznake iz Proračuna Zapadno-Hercegovačke Županije za Centar za socijalni rad. Ove doznake su iskorištene sukladno definiranoj namjeni.

Preporuke:

- Ostvarivanje neporeznih prihoda provoditi sukladno važećim propisima, dograditi provedbene propise koji reguliraju kriterije za ostvarivanje neporeznih prihoda, a tamo gdje je to propisano primjenjivati javno oglašavanje i natječaj za dodjelu,
- Knjigovodstvenu evidenciju stvarno ostvarenih i iskazanih prihoda uskladiti sa pomoćnim evidencijama nadležnih općinskih službi,
- Ispitati sve postojeće ugovore o zakupu, te dospjele, a nenaplaćene zakupnine utuživati uz otkaz ugovora o zakupu,
- Prihode ostvarene po posebnim propisima koristiti samo u skladu sa njihovom zakonski propisanom namjenom.

4.3.2. Rashodi

Slijedeća tabela daje prikaz planiranih i ostvarenih rashoda i izdataka Općine iskazanih za 2002. g:

R. br.	Opis	2002. godina		Razlika (4-3)	Indeks
		Plan	Ostvareno		
1	2	3	4	5	6
	RASHODI I IZDACI PO EKONOMSKIM KATEGORIJAMA (A+B+C)	2.621.800	2.687.204	65.404	102,49
	A. TEKUĆI RASHODI (1+5+15+19)	2.479.300	2.687.204	207.904	108,39
1	Plaće i naknade troškova zaposlenih i doprinosi poslodavca (od 2 do 4)	1.193.200	1.216.418	23.218	101,95
2	Bruto plaće i naknade	840.900	900.209	59.309	107,05
3	Naknade troškova zaposlenih	229.600	216.044	-13.556	94,10
4	Doprinosi poslodavca	122.700	100.165	-22.535	81,63
5	Izdaci za materijal i usluge (od 6 do 14)	556.200	840.317	284.117	151,08
6	Putni troškovi	20.000	12.730	-7.270	63,65
7	Izdaci za energiju	24.500	126.849	102.349	517,75
8	Izdaci za komunalne usluge	94.800	83.810	-10.990	88,41
9	Nabavka materijala	49.700	93.129	43.429	187,38
10	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	149.700	169.676	19.976	113,34
11	Unajmljivanje imovine i opreme	0	4.600	4.600	
12	Izdaci za tekuće održavanje	127.500	280.070	152.570	219,66
13	Izdaci osiguranja i bankarskih usluga i negativnih kursnih razlika	5.000	4.355	-645	87,10
14	Ugovorene usluge	85.000	65.098	-19.902	76,59
15	Tekući grantovi (od 16 do 18)	577.500	524.396	-53.104	90,80
16	Grantovi pojedincima	277.500	277.760	260	100,09
17	Grantovi neprofitnim organizacijama	279.000	221.636	-57.364	79,44
18	Subvencije javnim preduzećima	21.000	25.000	4.000	119,05
19	Izdaci za kamate i ostale naknade (=20)	152.400	106.073	-46.327	69,60
20	Kamate na domaće pozajmljivanje	152.400	106.073	-46.327	69,60
	B. KAPITALNI IZDACI (26+31)	140.000	0	-140.000	0
21	Izdaci za nabavku stalnih sredstava (=22)	0	0	0	
22	Nabavka građevina	0	0	0	
23	Kapitalni grantovi (=24)	140.000	0	-140.000	0
24	Kapitalni grantovi dr. raazinama vlasti	140.000	0	-140.000	0
	C. TEKUĆA REZERVA	2.500	0	-2.500	0

Rashodi i izdaci su planirani u iznosu od 2.621.800 KM, a ostvarenje je iskazano u iznosu od 2.687.204 KM, ili 99,47% u odnosu na plan.

Tekući izdaci iskazani u Konsolidiranom godišnjem iskazu o izvršenju proračuna i u Konsolidiranom računu prihoda i rashoda Općine Posušje za 2002. godinu iznose 2.687.204 KM, što je u odnosu na plan više za 2,49%. Međutim, u Izvješću o izvršenju proračuna za 2002. godinu, objavljenom u Službenom glasilu Općine br. 3/03 od 28.4.2003. godine ukupno iskazani rashodi iznose 2.787.204 KM. **Razlika od 100.000 KM odnosi se na sredstva za kupovinu stana koja nisu prikazana u finansijskim izvješćima. Iskazani deficit se razlikuje u finansijskom izvješću od iskazanog deficita prikazanog Općinskom vijeću Općine za tih 100.000 KM.**

Skrećemo pozornost da se prilikom izrade plana (proračuna) nije dosljedno poštovala struktura propisanog kontnog plana sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna/budžeta u FBiH. Ovo se naročito odnosi na izdatke za javnu rasvjetu i ostalu komunalnu infrastrukturu, izdatke za zdravstvo i izdatke za školstvo, koji pripadaju grupi «tekući grantovi», a koji su planirani u grupi «izdaci za materijal i usluge».

Gledajući u cjelini rashodi u općini Posušje nisu značajno prekoračili plan, odnosno do prekoračenja je došlo kod nekih pozicija. Međutim, kod Općine Posušje uočeni su drugi nedostaci na koje je tim za reviziju, menadžmentu Općine nastojao ukazati.

Kod obračuna i isplate plaća utvrđeno je niz nepravilnosti.

Iskazane rashodi za bruto plaće i naknade i doprinose poslodavca se odnose na obračunate bruto plaće i naknade i doprinose poslodavca za period 01-12/2002. godine. Plaće se obračunavanju po Odluci o plaćama korisnika proračuna HRHB br. 01-I-77/94 od 02.02.1994. godine, na osnovicu od 240 KM. Tim za reviziju nije dobio na uvid Odluku o visini osnovice za plaću. Pravilnik o plaćama službenika i namještenika nije usvojen i nije uskladen sa Zakonom o radnim odnosima i plaćama službenika tijela uprave u Županiji Zapadno-Hercegovačkoj, a što je propisano čl. 42. spomenutog Zakona. Za djelatnike Općine nisu donošena rješenja o plaćama. Tijekom 2002. godine uz isplatu plaće nije istovremeno vršena isplata pripadajućih poreza i doprinosa na i iz plaće i nisu sačinjene specifikacije o isplati plaće i obračunatom porezu i doprinosima na i iz plaće, što je suprotno čl. 19. i 20. Zakonu o porezu na plaću i čl. 11. i 11a. Zakonu o doprinosima.

Pregledom dokumentacije metodom uzorka tim za reviziju je konstatirao da su se naknade za topli obrok isplaćivale redovno, u iznosu od 9 KM dnevno, po djelatniku.

Uočene su nepravilnosti i kod naknada za prijevoz djelatnika na posao i sa posla. Ove isplate moraju se temeljiti na pojedinačnim obračunima za svaki mjesec uz priloženi spisak djelatnika, relaciju i iznos koji pripada na temelju cijene karte javnog prijevoza i temeljem Odluka rukovoditelja, što u Općini Posušje nije slučaj.

Naknade troškova skupštinskim zastupnicima isplaćivane su putem blagajne, što je sukladno aktu Općinskog vijeća, ali na ove isplate nije obračunat i plaćen porez na dodatna primanja od 30%, što nije sukladno Zakonu o porezu na plaću.

Iznos isplaćenih sredstava za putne troškove nije probio planirani iznos, ali je tim za reviziju i kod isplate ovih troškova pronašao niz nepravilnosti. Putni troškovi su isplaćivani na temelju neadekvatne dokumentacije. Troškovi službenih putovanja nisu bili popraćeni putnim nalozima, pa se ne zna gdje i zašto se putovalo, za koje svrhe su korištena vlastita i službena vozila, a troškovi su pravdani računima koje su podnošeni izvan rokova propisanih Uredbom o naknadama za putne troškove.

Izdaci za energiju iskazani su u iznosu 126.849 KM i za 417,75% veći od planiranih, a odnose se najvećim dijelom na izdatke za javnu rasvjetu (44.792 KM), grijanje i rasvjete za škola (60.727 KM) i troškove energije za općinsku upravu (19.489 KM).

Izdaci za komunalne usluge iskazani u iznosu 83.810 KM, a odnose se na komunalne usluge na nivou grada (39.296 KM), komunalne usluge za općinsku upravu (32.804 KM), komunalne usluge za školstvo (6.402 KM), za Centar za socijalni rad (2.069 KM) i za Crveni križ (3.239 KM).

Iz razgovora sa odgovornim djelatnicima, konstatirano je da je nabavka materijala ostvarena 87,97% više u odnosu na plan i da nije vršena sukladno Uredbi o postupku nabavke roba, usluga i ustupanju radova, a što je obvezno za proračunske korisnike, jer izborom najpovoljnijeg ponuđača, postiglo bi se racionalnije trošenje proračunskih sredstava.

Troškovi goriva, ostvareni za 13,34% više u odnosu na plan, pravdaju se paragon blokovima, bez da se zna koje vozilo je trošilo gorivo. Ne postoji evidencija o potrošnji goriva, pisana uputa o načinu korištenja općinskih vozila, niti Pravilnik o utrošku goriva. Za korištenje službenih automobila moraju se voditi putni radni listovi u kojima se svakodnevno evidentiraju pređena kilometraža, relacija putovanja, utrošak goriva, a kao prilog vjerodostojna dokumentacija (ovjereni računi, uredni), odnosno sukladno Uredbi o postupku nabavke robe, usluga i ustupanju radova trebao se odabrati najpovoljniji dobavljač (benzinska crpka na teritoriji općine) i plaćanje vršiti temeljem ispostavljenih faktura, a ne gotovinski preko blagajne.

Troškovi tekućeg održavanja veći su za 132% od planiranog, a odnose se, najvećim djelom, na troškove tekućeg održavanja cesta (164.964 KM), zimskog održavanje cesta (78.553 KM), održavanje deponije i ulične rasvjete (20.917 KM), te održavanje općinskih vozila (11.683 KM).

Uvidom u metodom uzorka odabranu dokumentaciju, tim za reviziju je konstatirao, da su troškovi reprezentacije pogrešno knjiženi ili kao trošak goriva, kao putni trošak ili pak kao nabavka materijala. Ne postoje interne pravila koja bi regulirala ovu oblast, odnosno način i visinu korištenja sredstava reprezentacije.

Konstatacija tima za reviziju je, da prilikom izrade finansijskog plana nisu poštovane odredbe Pravilnika o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH i propisanog kontnog plana za proračunske korisnike. Nije prezentirana dokumentacija koja bi mogla potvrditi da su prilikom odabira dobavljača poštovane odredbe Uredbe o postupku nabavke roba, usluga i ustupanju radova. Nepostojanje sustava internih kontrola, rezultiralo je mnogim greškama, isplatama iz sredstava proračuna temeljem nepouzdane i nevjerodostojne dokumentacije (npr. Rn. 328/02 bez datuma, isplata 1.600,00 KM za zamjenu motora bez opisa kojeg automobila, registracije, broja šasije, itd; Rn. 80-3260 od 4.10.2002. god. u iznosu od 9.136,70 KM za zamjenu mjenjača za vozilo koje nije u vlasništvu općine itd; i još mnogi drugi računi isplaćeni bez obrazloženja), te iskazivanjem rashoda koji se ne odnose na tekuću fiskalnu godinu, odnosno rashoda koji se odnose na 2001. godinu, čime je narušeno načelo modificiranog nastanka događaja.

Tekući grantovi isplaćeni su u iznosu od 524.396 KM, i to 277.760 KM grantovi pojedincima, 221.636 KM grantovi neprofitnim organizacijama, a 25.000 KM subvencija javnom poduzeću. Grantovi nisu probili planirani iznos, a isplaćivani su temeljem usvojenog proračuna za 2002. godinu i pojedinačnih zahtjeva korisnika, bez donošenja Odluka. Timu za reviziju nisu prezentirani programi, ni kriteriji za dodjelu grantova, koji su trebali biti podloga za sačinjavanje proračuna (plana) za 2002. godinu.

Kapitalni izdaci ostvareni za 2002. godinu su 100.000 KM. Planirani su u iznosu 140.000 KM, i to 50.000 KM je planirano za izuzimanje zemljišta uz naknadu i 90.000 KM za izgradnju spomenika poginulih branitelja, ali ovi izdaci nisu izvršeni. **Izvršena je nabavka dva stana, koja nije bila planirana, u iznosu od po 50.000 KM po jednom stanu, i ovi izdaci nisu iskazani o obrascu Konsolidirani godišnji iskaz o izvršenju proračuna. Nabavka je izvršena direktnim ugovaranjem sa fizičkim licima, a timu za reviziju nije prezentirana Odluka o nabavci stanova, dokazi o uknjižbi vlasništva, kao ni dokumentacija koja bi ukazivala što je urađeno sa spomenutim stanovima.**

Preporuke:

- **Donijeti Pravilnik o plaćama službenika i namještenika sukladno Zakonu o radnim odnosima i plaćama službenika tijela uprave u Županiji Zapadno-Hercegovačkoj,**
- **Obračun plaća uskladiti sa Zakonom o radnim odnosima i plaćama službenika tijela uprave u Županiji Zapadno-Hercegovačkoj,**

- **Porez i doprinose na plaće isplaćivati u skladu sa Zakonom o porezima i Zakonom o doprinosima,**
- **Donijeti rješenja za svakog djelatnika temeljem kojeg će se vršiti isplata plaća,**
- **Nabavku roba, usluga i ustupanje radova vršiti isključivo sukladno Uredbi o postupku nabavke roba, usluga i ustupanju radova,**
- **Proračunska sredstva koristiti sama za namjene koje su određene Proračunom, i to do visine utvrđene u njegovom posebnom djelu, sukladno Zakonu o izvršavanju proračuna/budžeta FBiH i Zakonu o izvršavanju proračuna Županije,**
- **Rashode i izdatke priznavati prema računovodstvenom načelu modificiranog nastanka dogadaja, tj. u obračunskom razdoblju u kojem je obveza za plaćanje nastala, sukladno Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH,**
- **Putne troškove isplaćivati temeljem adekvatne, vjerodostojne dokumentacije,**
- **Donijeti interni pravilnik kojim bi se reguliralo korištenje općinskih vozila i utrošak goriva po predenim kilometrima,**
- **Internim pravilima regulirati visinu i način korištenja sredstava za reprezentaciju,**
- **Utvrđiti kriterije, uvjete i način dodjele odnosno, donijeti programe za korištenje sredstava za tekuće i kapitalne grantove,**
- **Prilikom izrade proračuna (plana) poštivati odredbe kontnog plana, a izvršene rashode evidentirati neposredno na propisanim kontima sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna/budžeta u FBiH.**

4.4. Stalna sredstva

U Konsolidiranoj bilanci stanja na dan 31.12.2002. godine iskazano je stanje stalnih sredstava u iznosu 174.894 KM. Nedostatak interne kontrole, ogleda se i kod evidencije stalnih sredstava. **Knjiga kapitalne imovine, kao obvezna pomoćna knjiga za korisnike proračuna nije ustrojena u Općini, što nije u skladu sa čl. 64. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna/budžeta u FBiH.** Stalna sredstva se prate samo finansijski, a obzirom da nije ustrojeno knjigovodstvo stalnih sredstava finansijska evidencija se ne usuglašava sa knjigom kapitalne imovine. Otpis je vršen linearnom metodom primjenom propisanih godišnjih stopa.

Komisija za popis stalnih sredstava, rezervnih dijelova, sitnog inventara i robe formirana je samo u jednoj službi, bez odluke i rješenja, a uradila je samo djelomičan posao, naime samo je izvršila naturalni popis, a ne i vrijednosni, a nije sačinila nikakvo izvješće. Zbog toga tim za reviziju može bez ikakvih rezervi zaključiti da u **Općini nije izvršeno usaglašavanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem, što nije sukladno Zakonu o računovodstvu i čl. 73, 74. i 75. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna/budžeta u FBiH.**

Preporuke:

- **Voditi knjigu kapitalne imovine, kao obveznu pomoćnu knjigu za korisnike proračuna,**
- **Izvršiti popis stalnih sredstava u skladu sa Zakonom o računovodstvu i čl. 73, 74. i 75. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH i uskladiti stanje stalnih sredstava iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom.**

4.5. Novčana sredstva

U Konsolidiranoj bilanci stanja na dan 31.12.2002. godine iskazana su novčana sredstva u iznosu od 33.514 KM, a odnose se na novčana sredstva na računima Općine i novčana sredstva u blagajni. Međutim, ni kod novčanih sredstava nije izvršen popis tako da nije moguće usporediti knjigovodstveno stanje iskazano u računovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom.

Financijsko poslovanje Općine tijekom 2002. godine se obavljalo preko depozitnih računa i transakcijskih račun. Depozitni računi Općine za prikupljanje javnih prihoda otvoreni su kod «Hypo Alpe Adria bank» Posušje, a kod Zagrebačke banke BH otvoren je transakcijski račun za redovno poslovanje.

Revizijski tim je metodom uzorka izvršio pregled knjiga blagajne, te konstatirao da je nepostojanje sustava internih kontrola i ovdje rezultirao brojnim greškama. Preko blagajne isplaćuju se računi bez odgovarajuće popratne dokumentacije (isplata putnih troškova preko blagajne vršena je bez putnih naloga, isplate jednokratnih pomoći također su vršene preko blagajne bez priloženih odluka, računi nisu potpisivani od strane odgovorne osobe). Također, preko blagajne se plaćaju računi iz 2001. godine, čime je narušena akrualna osnova priznavanja rashoda. Blagajnički dnevničici se ne zaključuju redovito već nakon mjesec do mjesec i pol dana (blagajnički izvještaj 19464 od 14.10.2002. godine zaključen 29.11.2002. godine, bez rednog broja)

Navedene nepravilnosti vezane uz isplate na blagajni temeljem neuredne, nevjerodostojne dokumentacije, što nije sukladno čl. 17. i 20. Uredbe o računovodstvu proračuna/budžeta u FBiH posljedica su nefunkcioniranja sustava internih kontrola, a za što je odgovoran menadžment Općine.

Preporuke:

- Uskladiti stanje novčanih sredstava iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta/proračuna u FBiH,
- Isplate na blagajni vršiti temeljem pouzdane, vjerodostojne dokumentacije, sukladno čl. 17 i 20. Uredbe o računovodstvu proračuna/budžeta u FBiH.

4.6. Tražbine

Na dan 31.12.2002. godine iskazano je stanje kratkoročnih tražbina u Konsolidiranoj bilanci stanja u iznosu od 85.952 KM, a odnosi se na tražbine evidentirane u prethodnim godinama, tj. na tražbine iskazane u početnim stanju na dan 01.01.2002. godine, i to:

- tražbine iz 1993. godine (Rudnici boksita)	30.000 KM,
- tražbine iz 2001. godine (SAPIT, Lager, Šišović)	4.000 KM,
- tražbine od Županije (za Centar za socijalni rad)	51.952 KM.

Nije izvršen popis tražbina, te nije ni izvršeno usklađivanje stvarnog stanja tražbina sa stanjem iskazanim u knjigovodstvu, što su bili dužni učiniti sukladno čl. 73. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna/budžeta u FBiH.

Općina Posušje je svoje zakonsko pravo raspolažanja i upravljanja javnim površinama i gradskim građevinskim zemljištem ostvarila davanjem u zakup dijela javne površine i dodjelom gradskog građevinskog zemljišta. To svoje pravo Općina je ostvarila ugovaranjem sa fizičkim i pravnim licima i na taj način osigurala dio neporeznih prihoda. Međutim, kao i kod prihoda **općinska administracija je načinila propust, jer nije knjigovodstveno evidentirala ove tražbine.**

Tim za reviziju smatra da je ne postojanje sustava internih kontrola uzrokovalo propuste i u ovom segmentu, a za što je isključivi krivac menadžment.

Ne postoji evidencija koja bi pružila informaciju o kumulativnom iznosu ovih tražbina na dan 01.01.2002. godine, niti na dan 31.12.2002. godine. Neevidentiranje ovih tražbina u knjigovodstvu Općine ima utjecaj na godišnja financijska izvješća Općine.

Iz razgovora sa odgovornim djelatnicima tim za reviziju je saznao da tijekom 2002. godine nisu poduzimane nikakve mjere za naplatu nenaplaćenih tražbina, a tek tijekom 2003. godine, za nenaplaćena tražbina dužnicima su upućene opomene.

Preporuke:

- Izvršiti popis tražbina i uskladiti stanje tražbina Općine iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna/budžeta u FBiH,
- Izvršiti procjenu realnosti naplate tražbina iz prethodnih perioda, predložiti otpis ili poduzeti adekvatne mjere u cilju naplate istih.

4.7. Obveze

U Konsolidiranoj bilanci stanja na dan 31.12.2002. godine iskazane su obveze u iznosu od 3.693.880 KM, a odnose se na :

- Kratkoročne tekuće obaveze prema dobavljačima 1.459.553 KM,
- Kratkoročni kredit kod Zagrebačke banke 979.058 KM,
- Obaveze prema djelatnicima 1.168.965 KM,
- Obveze prema drugim korisnicima 86.304 KM.

Na kraju 2002.god. nije izvršen popis obveza, te nije bilo moguće usporediti stvarno stanje obveza sa stanjem iskazanim u knjigovodstvu, što nije sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna/budžeta FBiH. Iz razgovora sa odgovornim osobama tim za reviziju je saznao da postoje i neevidentirane obveze iz prethodnih godina (1998, 1999, 2000. i 2001. godina) u iznosu od 84.204,50 KM.

Početno stanje obveza prema dobavljačima na dan 01.01.2002. godine iznosi 1.582.818 KM. U okviru obveza prema dobavljačima najveća stavka je obveza prema poduzeću KTM „Brina“ u iznosu od 860.560 KM, te prema dobavljačima „Komrad“ (112.726 KM) i „Posušjebus“ (73.397 KM).

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju tim za reviziju je ustanovio da postoji dugoročna obveza Općine Posušje, a koja se odnosi na kredit zaključen sa Zagrebačkom bankom d.d. Mostar od 03.12.1997. godine u iznosu od 500.000 KM. Kredit je podignut da bi se pokrio proračunski deficit iz prethodnih godina, a kako je neuredno otplaćivan kamate su narasle, tako da obveza Općine na dan 01.01.2002. godine iznosi 896.855,47 KM. **Kredit je od samog početka pogrešno evidentiran, jer je podignut kao dugoročni i kao takav trebao je biti proknjižen na dugoročne obveze. Osim toga, sukladno čl. 38. Zakona o proračunima/budžetima u FBiH, Općine se mogu zaduživati samo za dio koji se odnosi na kapitalne izdatke, a iznos pozajmljenih sredstava ne može biti veći od 20% iznosa ukupnih prihoda proračuna, što je Općina premašila.**

Obveze prema djelatnicima se odnose na obveze za neto plaće, poreze i doprinose iz plaće, a prema slijedećem pregledu:

- obaveze za neto plaće za 2002. godinu 375.492 KM,
- porez na plaću za 2002. godinu 27.287 KM,
- doprinosi iz plaća za 2002. godinu 279.335 KM,
- doprinosi poslodavca za 2002. godinu 100.165 KM,
- porez na plaću za 2001. godinu 28.032 KM,
- doprinosi iz plaća za 2001. godinu 263.838 KM,
- doprinosi poslodavca za 2001. godinu 94.816 KM,

Skrećemo pažnju da se obveze za neto plaće odnose na plaće zaposlenih djelatnika za period od 05-12/2002. godine, i plaće rukovodećih djelatnika za period od 08-12/2002. godine, kao i da obveze za porez i doprinose iz plaće nisu izmirene istovremeno sa isplatom plaće.

Preporuke:

- Izvršiti popis svih obveza, te usuglasiti knjigovodstveno stanje obaveza sa stanjem obaveza utvrđenim popisom,

- **Obvezu po kreditu knjižiti na odgovarajući konto, sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH,**
- **Izvršiti provjeru eventualne zastare ranijih obveza, te provjeriti zašto se obveze ne izmiruju u ugovorenom roku.**

5. RAČUNOVODSTVO

Knjigovodstvo proračuna Općine Posušje još uvijek se vodi ručno, po načelu dvojnog knjigovodstva i po kontima iz Kontnog plana proračuna. Općina ne vodi sve zakonom propisane knjige i pomoćne knjige sukladno pomenutom Pravilniku o knjigovodstvu proračuna/budžeta u FBiH.

Općina nema Pravilnik o knjigovodstvu budžeta Općine, kao ni posebno uređene računovodstvene politike za specifično evidentiranje poslovnih događaja. Knjigovodstvene evidencije u nekim slučajevima ne odražavaju kronološko prikazivanje podataka o nastalim promjenama i stanjima na temelju pouzdane i vjerodostojne knjigovodstvene dokumentacije, a analitičke evidencije nisu ustrojene na nivou, kojim bi se osigurao zadovoljavajući nivo informacija o stanjima pojedinih stavki imovine Općine.

Kolanje dokumentacije između općinskih službi nije na zadovoljavajućem nivou.

Uočeni nedostaci u knjigovodstvenoj evidenciji imaju utjecaj na finansijska izvješća Općine. Načinjene greške narušavaju odredbe računovodstvenih pravila, načela i standarda.

6. ZAKLJUČAK

Tim za reviziju je nakon obavljene revizije, kroz razgovor izvjestio menadžment Općine o konstatiranim nepravilnostima, a sa kojima se menadžmenti složio. Dane su preporuke sa posebnim naglaskom na uspostavljenje sustava internih kontrola, a što će imati za rezultat dosljedniju primjenu zakonskih propisa kod planiranja, osiguranja ubiranja, te evidentiranja prihoda, ekonomičniju uporabu imovine, te zakonito i transparentno trošenje proračunskih sredstava.

Tim za reviziju je, između ostalih, dao slijedeće preporuke:

- **Pristupiti izradi i usvajanju općih akata za koje obveza proizilazi iz Zakona i Statuta Općine,**
- **Menadžment Općine treba da uspostavi skup postupaka kojih će se pridržavati svi uposleni, te osigurati sustav redovnog internog računovodstvenog nadzora - interna kontrola, kojom bi se osigurao nadzor nad imovinom i poslovnim knjigama,**
- **Ostvarivanje neporeznih prihoda provoditi sukladno važećim propisima, dograditi provedbene propise koji reguliraju kriterije za ostvarivanje neporeznih prihoda, a tamo gdje je to propisano primjenjivati javno oglašavanje i natječaj za dodjelu,**
- **Prihode ostvarene po posebnim propisima koristiti samo u skladu sa njihovom zakonski propisanom namjenom,**
- **Donijeti Pravilnik o plaćama službenika i namještenika sukladno Zakonu o radnim odnosima i plaćama službenika tijela uprave u Županiji Zapadno-Hercegovačkoj,**
- **Obračun plaća uskladiti sa Zakonom o radnim odnosima i plaćama službenika tijela uprave u Županiji Zapadno-Hercegovačkoj,**
- **Porez i doprinose na plaće isplaćivati u skladu sa Zakonom o porezima i Zakonom o doprinosima,**
- **Nabavku roba, usluga i ustupanje radova vršiti isključivo sukladno Uredbi o postupku nabavke roba, usluga i ustupanju radova,**
- **Proračunska sredstva koristiti sama za namjene koje su odredene Proračunom, i to do visine utvrđene u njegovom posebnom djelu, sukladno Zakonu o izvršavanju proračuna/budžeta FBiH i Zakonu o izvršavanju proračuna Županije,**

- **Rashode i izdatke priznavati prema računovodstvenom načelu modificiranog nastanka događaja, tj. u obračunskom razdoblju u kojem je obveza za plaćanje nastala, sukladno Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH,**
- **Utvrđiti kriterije, uvjete i način dodjele odnosno, donijeti programe za korištenje sredstava za tekuće i kapitalne grantove,**
- **Prilikom izrade proračuna (plana) poštivati odredbe kontnog plana, a izvršene rashode evidentirati neposredno na propisanim kontima sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna/budžeta u FBiH,**
- **Najmanje jednom godišnje izvršiti usklađivanje stanja stalnih sredstava, novčanih sredstava, tražbina i obveza budžeta iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom (inventurom), sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna/budžeta u FBiH,**
- **Isplate na blagajni vršiti temeljem pouzdane, vjerodostojne dokumentacije, sukladno čl. 17 i 20. Uredbe o računovodstvu proračuna/budžeta u FBiH,**
- **Izvršiti procjenu realnosti naplate tražbina iz prethodnih perioda, predložiti otpis ili poduzeti adekvatne mjere u cilju naplate istih,**
- **Izvršiti provjeru eventualne zastare ranijih obveza, te provjeriti zašto se obveze ne izmiruju u ugovorenom roku.**

KOMENTAR

Općina Posušje nije se očitovala u predviđenom roku na Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja na dan 31.12.2002. godine.

Tim za reviziju:

Dubravka S. Barbarić _____

Maida Karić _____